

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

Ступінь освіти	магістр
Освітня програма	
Тривалість викладання	II семестр _ чверть
Заняття:	
лекції:	2 години
практичні заняття:	2 година
Мова викладання	українська

Кафедра, що викладає: Прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Інформація про викладачів:

Викладач:

Ащеулова Олександра Миколаївна
доцент кафедри Прикладної економіки,
підприємництва та публічного управління, к.е.н.

Персональна сторінка

E-mail:

ashcheulova.o.m@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна «Економічна психологія» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо формування компетентності здобувачів вищої освіти в галузі економічної психології діяльності підприємств та зайнятості. Дисципліна передбачає вивчення системи уявлень про феномени економічної поведінки, алгоритми і моделі, що описують економічні переваги, вибір економічного рішення і чинники, що впливають на закономірності економічної діяльності.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – полягає у розкритті взаємозв'язку різних суб'єктів економічних стосунків, а також формування у здобувачів вищої освіти: знань про психологічні особливості особистості економічної діяльності, навичок ефективного психологічного аналізу економічних явищ на різних рівнях соціального життя суспільства (особливості мотивації, поведінкових дій економічних суб'єктів (споживачів, підприємців, управлінців, домогосподарств).

Завдання курсу:

- засвоїти основні теоретичні концепції економічної психології;
- розглянути специфіку сучасних соціально-економічних процесів крізь призму економічної (організаційної) поведінки, реклами, грошового обігу, підприємництва, споживання;
- дослідити основні господарські(соціально-психологічні, функціональні)ролі людини в суспільстві;
- з'ясувати, як засоби господарської діяльності людини, її економічні очікування та орієнтації зумовлюються приналежністю до певних соціальних та професійних спільнот;
- оцінити психологічну ефективність системи соціальних механізмів розвитку української економіки;
- прогнозувати найважливіші трансформаційні тенденції соціально-економічних відносин в сучасному українському суспільстві.
- презентувати власний проект та кваліфіковано вести дискусію щодо моделей економічної поведінки людини в різних сферах економіки та під впливом дії економічних та психологічних детермінант, інформаційно-психологічних технологій;
- розуміти та пояснювати особливості прояви та впливу соціально-психологічних чинників на поведінку людини у різних сферах економіки;

3. Результати навчання:

- розуміти методологію дослідження психологічних процесів в економіці, систему факторів вибору економічної поведінки, принципи психологічного управління економічними процесами;
- досліджувати та оцінювати психологічні закономірності у сфері господарської діяльності, досліджувати та визначати моделі економічної поведінки;
- визначати психологічні основи поведінки споживачів і здатність дослідити та визначити моральні імперативи економічної поведінки, проблеми зайнятості;
- визначати грошовий тип особистості та здійснювати економіко-психологічну оцінку споживачів, клієнтів, конкурентів, визначати основні тенденції грошової економічної поведінки суб'єктів;
- визначати грошовий тип особистості та здійснювати економіко-психологічну оцінку споживачів, клієнтів, конкурентів, визначати основні тенденції грошової економічної поведінки суб'єктів;
- планувати комплексну соціально-психологічну стратегію просування підприємства/продукту та організувати систему мотивації та соціально-психологічні процеси на підприємстві;
- прогнозувати можливі наслідки впливу психологічних чинників на різні форми економічної поведінки з акцентуванням уваги на індивідуальних відмінностях економічної поведінки окремих суб'єктів у трансформаційних умовах;

– реалізувати набуті знання щодо аналізу особливостей економічної поведінки людини у сфері споживання і реклами, підприємництва та бізнесу, грошового обігу, заощадження та фінансів та використовувати отримані знання для формування власної економічної поведінки.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ

1. Предмет, завдання та структура економічної психології. економічна поведінка
Об'єкт, предмет та методи економічної психології. Історія виникнення та розвитку економічної психології. Економічна психологія в системі наук. Економічна поведінка прийняття рішень.

2 Економічна соціалізація

Види та етапи економічної соціалізації на різних вікових етапах розвитку. Проблеми економічної соціалізації та десоціалізації дорослих у суспільстві. Види та специфіка економічної адаптації. Економічне самовизначення: структура, основні компоненти, чинники. Успіх соціалізації.

3. Економічна психологія грошей

Психологія діяльності сприйняття грошей. Типи й акцентуації особистості в контексті використання грошей. Ставлення до грошей у різних соціальних групах населення. Установки щодо грошей та їх символізм. Експерименти з монетами та банкнотами. Пластикові картки.

4. Економічна психологія споживання

Вплив середовища та культури на поведінку споживача. Фактори споживацького відбору. Типові ефекти споживацької поведінки. Моделі вибіркової поведінки споживача. Імпульсивні покупки. Я – концепція споживання. Онлайн шопінг.

5. Економічна психологія реклами

Психологічні основи впливу рекламної комунікації. Моделі впливу реклами. Моделі і вимірювання впливу реклами. Реклама як психологічний вплив. Реклама, що сприяє продажу.

6. Економічна психологія бідності та багатства

Предмети першої необхідності і предмети розкоші. Визначення. буденні уявлення. Мотиви придбання розкоші. Характеристики люксових брендів. Визначення та теорії бідності. Психологічні аспекти бідності. Установки щодо бідності. Психологічні аспекти бідності. Установки щодо багатих людей. Багатство і щастя. Як правильно витратити гроші.

7. Економічна психологія трудової мотивації та безробіття

Мотивація вибору професійної діяльності. Основні мотиви ефективною праці (економічні, соціальні, психологічні, організаційно-адміністративні). Роль економічної психології при удосконаленні системи управління господарчою організацією. Психологія безробіття. Соціально-психологічні характеристики безробітного. Етапи емоційного стресу від втрати роботи. Психофізіологічний аспект безробіття: вплив на стан здоров'я людини.

8. Економічна психологія підприємницької діяльності

Психологічні передумови підприємництва. Етика та ідеологія підприємництва. Мотивація підприємців. Психологічний портрет підприємця. Сплата податків та моделі несплати податків. Способи зниження частоти несплати податків.

9. Економічна психологія іміджу організації

Сучасне розуміння, завдання, сутність, принципи зв'язків з громадськістю. Моделі

публік рилейшнз. Суть поняття «імідж організації». Образ організації у свідомості людини. Структура та принципи формування образу організації. Підвищення привабливості організації (самопрезентація, репутація організації, брендинг)

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Економічна соціалізація.

Економічна психологія грошей.

Економічна психологія споживання.

Економічна психологія реклами.

Економічна психологія бідності та багатства.

Економічна психологія трудової мотивації та безробіття.

Економічна психологія підприємницької діяльності.

Економічна психологія іміджу організації.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Ofic365.
На практичних заняттях необхідні калькулятори.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Оцінювання здійснюється за результатами тестової роботи, яка містить 60 закритих тестових питань

Бонусні бали студенти можуть отримати за активність (відповіді на додаткові питання) протягом курсу.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи:

60 тестових завдань з чотирма варіантами відповідей, правильна відповідь оцінюється в 1 бал (разом 60 балів).

Опитування за тестом може проводитися з використанням Moodle та/або Teams. Несвоєчасно вислана відповідь враховується такою, що не здана.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх

джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/s_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікативна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365 та відвідування групи у Yammer, перегляд новин на Телеграм-каналі.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Економічна психологія» (<https://do.nmu.org.ua>).

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи в Yammer.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіт, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації, це саме стосується і колоквіумів. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Економічна психологія».

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Компанієць В.В. Полякова О.М. Економічна психологія: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2021. 90 с.

2. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я персоналу організацій в умовах війни : Навч.-методичний посібник. Київ : Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України, 2023. 124 с.

3. Психологія праці та інженерна психологія : навч. посібн. / укл. О.С. Юрков. 2-ге вид, перероб. і доп. Мукачево: МДУ, 2018. 187 с

4. Томчук-Пономаренко Н.В. Т56 Економіка добробуту: навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 234 с.

5. Лозинський О. Економічна психологія: навч. посіб. Львів : Сполом, 2018. 206 с.

6. Гусєва О.Ю., Легомінова О.Ю, Воскобоева О.В. Психологія підприємництва та бізнесу: навчальний посібник. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2019. 257с.

7. Фера С. В. Економічна психологія. Навчальний посібник .Чернігів: ФОП Баликіна С.М., 2020. 164 с.

8. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я персоналу організацій в умовах війни : Навч.-методичний посібник. К.: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2023. 124 с.

9. Кириченко В.В. Психологія праці та інженерна психологія : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2022. 240 с.